

Glósur úr laganámi við Háskóla Íslands, 6 af 6

Bjarni Benediktsson – Háskóli Íslands – Laganám – Glósur – Stjórnarskrá

Tekið af vef Borgarskjalasafnsins

bjarnibenediktsson.is

Einkaskjalasafn nr. 360
Uppvaxtar- og námsár
Askja 1-4, Örk 6

©Borgarskjalasafn Reykjavíkur

Alþingi skifti: at : tveir deildir , efri þingdeild og
 neðri þingdeild , skv. 2. gr. stjórsl. regju. A þingjungen
 þun. seti : i e. d. , en tveir þingju hlutan : m. d. vanti
 tala þun. þannig , at ekki sé met at skifta til þingju
 i deildirnar , eiga þeir þun. , einn eða tveir , sem um-
 fram eru , seti : i m. d. - Ni segir skammt um
 þat : stjórsl. , þvennig þannit skuli at vit at
 ákveða , i þvanni þd. þven einstakur þun. skuli
 eiga seti. þetta er falit aln. löggjafarun , og
 man þann vantanlega ákveða þetta i þingsskóþun.
 Þvilegast er , at hlutfallsþorningar vanti lítur
 þerra úr um þetta , en þeimilt væri einnig at
 ákveða at þvinni hluta þorning skuldi vit höft ,
 og jafnvel , at stafrofsröt þun. skuldi vaita eða
 annat slíkt. - Skuldu er ekki ákveðit þvont
 skiftingun skuli fara fram : upphafi þvrens
 þings eða þvrens þjört:malis , en þat er
 heldur ekki gert : unigildandi stjórsl. 3 26, 5. mgr.
 skv. þingsskyl. 38, 1. mgr.

Skorningarréttarskilgötumum er breytt með stjórnl.

§ 4.

Aldurs-skilgötið verður 21 ár : stað 25 ára áður.
Ríkisborgararéttan er krafist eftir sem áður, og
áker. um st. sakir 1. fölelitun heldur gildi.

Búsetu : landinu : nýjasta finnu á nýr áður en
borning fer fram er krafist enn.

Búseta : kjördominu er hins vegar nýttur feld
og verður þess vegna ekki krafist.

Í flekats munnvortu verður krafist eftir sem
áður.

Fjárvæðis er ný krafist, en ekki þess að matar
ré fjár síns vátandi, eins og áður var gert. Þá
föthi, ekki alveg vafalaust, hvernig þetta áker.
skyldi skilið, heort þat mat: einungis til
fjárvæðis (hælitets) eta einnig hins að hann væri
ekki þar til að fara með eignir sínar (kompetent),
þ. e. ^{ekki} gjaldþrota. Skul. töldu hit sitara felst
einna : stjórnl. og er þat eflaust rétt skýring.
einna þar sem í stjórnl. § 29, 2. mgr. var
gertar þessu væri um að gift kona feldist fjár
síns vátandi, föth þuinn att: skilið fjárlag með
menni sínum. Þetta var óþarft af áker. att: einungis
að ná til fjárvæðis en rétt af þess att: að
krafist að atili væri kompetent. - Ný hefur

ortaleginn sem sagt verit breytt og þar sem
„fjárváttur“ verður at skilja hér : samræmi við
alm. reglu laganna og þá úrskurum 2. 10. 1917,
þá er vafalaust, at gjaldforstærtaðar missir
ekki hefur þorningarrétt, en ífr því þannig
incompetentia verður ekki framav til missis
þorningarréttar, þá er aut séð, at fyrirvarinn :
: h. ngr. er óþarfur og villandi, og heft : fyrir átt
at falla niður, en á þessu böginum þar hann ekki
leitt til annars skilnings en þess sem : ortun-
um liggur, og er hér því áringis at ræta um
athugasemdir hjá stjórnskjófanum.

Skuldlegi um sveitarstyrk er miðveg felt miður
sem þorningarréttar skilyrt.

Þá aut vitat sér áber. um landskjöri þar, sem
þá er in böginum munni.

Stjórnun er mið bundit vit sömu skilyrt:
og þorningarréttur með fyrirvara um umbots-
starfalausa dómendur sína saman.

Vandlunar menn - kaupmenn . skjalgreining :

l. 42. 1903 § 35.

l. 59. 1905 § 1. h. mgr.

l. 53. 1911 § 1

l. 52. 1925 § 1

Upphaf gjaldforota skifta.

A. Útanna beittmi skulduvants.

1. ^{þygt að taka beittmi til greina.} (Skilmáld til beittmi) l. 25. 1929 § 1, 1. tl.

Förum beittmi og gögn, sem fylgja skuldu, gjf. § 2, 1. mgr. 2. t. v. má lita svo á skv. l. 25. 1929, sem skulduvants þarf: mi að samna gjaldforot sín. Er þar fyrst þess að geta að inn: 1. gr. 1. tl. hefur verið b. og á elki nægilegt fé til greiðslu skulda sína, þ. e. a. s. lengur nægir elki að koma til: sig elki geta st. : skilum vit skulduvants sína. Þá er þess, að: § 2, 1. mgr. er skilvortslaus skulda til að leggja fram þar heimtut gögn þess: st. 33 vintist skiftarátandi elki undir neimunn þringumst. um eiga að taka þá til skifta nema hann hafi til þess fullnæg gögn. Þess m. t. 9. gr. elki sérst. vit § 2, 1. mgr. ums og § 11 gömlu l. g. vit § 5 þeirra. Þannig skiftarátandi § 3. Upphaf gjaldforotaskifta og afturb. § 5.

2. Skulduvants skulduvants að gefa þá sitt upp til gjaldforotaskifta, gjf. § 1, 2. mgr. A. v. v. vit að sína skilvort: § 1, 1. tl. er elki talit þá.

Sjóðómur máli.

Undir sjóðóm heyrja refsímal um þann efni, sem vaxin
um : sigl., l. 5 h. 1914 § 1, l. ngr. og einfremur refsí-
mal skv. sjómanna lögunum 41.1930 VI kafla, skv.
sjml. § 90. Því sjómur skv. sigl. §§ 258 og upphafsákr. 25q,
sjml. § 377, l. ngr. 78, 79, 80, 85. og 87. skulu eigi seta
opisberri málsökur nema sé kvæðjast þess, er misgezt
var við, skipstjóri áta útgerðarmatur. Mál ut af brotum
oggru mitalaákr. §§ 25q. 160-164 sigl. og §§ 84, 86
sjml. skulu löst fyrir átrium og samgöngumála-
rättsmætti til umræður áður en málsköftun er
áberin, og sé um ábertan skipstjóra áta seta, heli
skip steytt á grunnu og ortit áta bita hjálpar annara,
áta heli annat sjóðess ortit, er manntjón hlust af
áta annat verulegt tjón, má eigi fella mitalur umræðu
fyrir en leitast helur verit umræður átrium. og
samgöngumálaráttmætti-um, sigl. § 27q, skv. l.
40.1930 § 7 og l. sjml. 41.1930 § 88. - Mál
þessi mál skv. sigl. og sjml. er gæmt þarit
mál sem skv. sekamál áta skv. lögreglumál.
[Undir sjóðóm heyrja einfremur mál ut af refsingur,
sem skipstjóri helur ávskurðat skipsmanni skv. IV
kafla sjml. 41.1930, skv. §§ 67 og 68 og er þarit
mál þann mál, sem einfalögumál sjml. § 68 i: þ.]

fró. um at baka í trúastarvinnu vit. Síðan eru áber.
l. 4. 1902 beinlínis tekið upp í fró. (A. S. 573-574)
skr. B. 2036-2037) og tekið fram, at þess eigi ebbi
at minna lent: at breyta ákvarðun (B. 2035-2036,
2037-2038). Nú eru l. 55. 1927 at vísu höfð
l. um vitauka vit l. 4. 1902, en eru áhrif sjálfst.
l. at því og formi a. ö. l. og þegar þar er talað
um hvernig fara skuli við mál "skr. l. þessum"
virkist næmest ást. til at taka l. 4. 1902 þar
undir. Þrátt fyrir þetta virðast áber. 34. l. 18. 1930
hlyta at ná til þessara: 31, sem 32 og 3 ná
ebbi til, en teljast til verkafólks og trúastarvinnu,
þ. e. slíkir menn vit mánum og a. k. v. hásetur,
sem taldir eru: 31, skr. at: 32 eru talað um verkafólka
sem vinna á landi, þ. e. fjölfri gefið til at atla, at
þæt geti einnig unnið á sjó.

Þó er þess at geta, at áber. þessi ná ebbi til
manna er vinna venjulega sveitavinnu, þar sem verkafólk
fólkið þar húsveit: og þæt, sem hluta verkþessis,
32. h. mág.

Þess. 12. 1923 322 skulu mál, sem höfðud eru til at
koma fram þessum þessum þessum at ganga á einbalds-
vitt veitir sem einbaldságreifning.

- l. 15. 1923 822 (vatnsskattur).
- l. 15. 1923 887 (holvassagjöld)
- l. 28. 1931 833 (sjóveita: Vestmannaeyjum)
- l. 46. 1926 329 (útarvín atvinnu rekanda húsanna erlendis)
- l. 60. 1933 811, sbr. l. 36. 1932 (festa- lesta- og uppsetursgjöld: Vestmannaeyjum)
- l. 53. 1929 88 (lendingsbætur: þorlákshöfn).
- l. 45. 1931 88 (lendingsbætur á Sýrlandshöfn).

Sögvet til fr. Gjöldum til annara opinberra stjóna

- l. 47. 1930 87 (fiskiveitastjónsgjöld).

Sjóvet.

- rest á eftir þeim þessa lög^{lög}vet: skipi og farnei:
- l. 37. 1930 823 (sektir og málskostn. út af skráning skipa)
 - l. 64. 1930 827, 28. (sektir og málskostn. áfangisbl.)
 - l. 75. 1917 84 (skattbótakrafa út af notkun hvernortekja og landvest
 - tblp. 12/4. 1872 86 (landskluttur sildar og uppsaveita)

Sjóðansmál:

Akv. um skrásetningu skipa eru mi: l. 37. 1930-34.
Skr. 1. og 3. tl. um öll skip og bátar með fullari
skrásetningarskyld, án tillits til stærjar. Skr. 1. tl.
erum allir opinir bátar, sem stunda fiskveiðar að
stat aldri, skrásetningarskyldir og einfrumur allir
opinir bátar, sem eru skotunarskyldir, en þá
erum skr. l. 58. 1934-35, enda skipa stærri en 17
annállestir, allir vélbátar og rótrubátar fjörrónir
eða stærri, sem stunda fiskveiðar bei vit land
eisa vertit eða lengur, og allir vélbátar, er fluttja
farþega eða vorur að stat aldri.

En þar atains er skylt að lögskrá sjómenn á skip,
at þau sé 17 annállestir breitt eða stærri, l. 53. 1930
3h., l. 41. 1930-31.

Punktur in Alu. refsirjetti.
Ing. gagna.
Kap. I.

§1 Hugtakið refsirjettur og refsing. Refsirjettur í öbi merkingu, þar reglar, sem ákveða materiellu skilyrðin og lakenörk fyrir persónu, njettarvörðu, sem refsist refsing. Hugtakið refsing verður ekki greint frá öðrum njettarvörðuframtö. með því að lýsa ytra útliti refsingar (þjáningu af stjórnsvaldi) Heldur ekki með því að lýsa þjáningunni. Í tilgangi refsingarinnar. Skotánir um „tilganginn“ skiftar, breytast með tímanum. Því hafa ekki á einni refsirjetti. Definitionin verður því að vera ríð. Refsingin gengur út á að halda uppi hinu alu. njettaröruggi. Ekki allt með þessum einkennum refsing t.d. Öryggisráðstafanir gagnvast ósakhafu. Allar nýrri Theoríur skota refsingunni sjerstakt beitt gegn afbrota eðlinu (viltgerum) Verður að vera njettarvanta, sem beint ríe að þegnum af þar til þess stjórnsvaldi. Refsing þessvegna, þjáning, sem af ásettu ríði er lögd á þann, sem brotið hefur lög í þeim tilgangi, að halda uppi njettarreglunna. frá kemur alltafley uppþalning ýmra njettarvörðuframtö. sem ekki er refsing.

§2 Tilgangur (markmið) refsingar - Refsikerminingar. Allir vörðgerma að refsirjettan sjer njettmat, en mjög skiftar skotánir um ástæðu og tilgang. Hversvegna refum ríð? Til þess að vinna á móti afbrotnu. Stundum er þá áherslan aðallega lögd á það, hvern áhrif refsingin hefur á aðra en þá sem refsast er (General prevention). Ut frá þessu ríðnarinnir getur komið til áhrif sjálfra refsiframtö sem „bráttand“ (Aráðslukennu.) sta stjórnsvaldi síðgæðis - og njettasmedviteindina með vaupöknum þeirri, sem lýsin sjer í refsingunni, eða sjerstök áhersla lögd á áhrif þau sem refsirjettan laganna hefur (Refsirjettararkennu.) eða vörðvót þann sem glerpissinn velur. Vörðvörnumarkennu þessu gagnatalt leggja aðrir eingöngu áhersla á áhrif refsingarinnar á þann, sem refsast er (Special prevention) ýmist sem hráðla, beðun, eða þvingun til hlýðni. Á allt öðrum tilgangi.

byggja þeir, sem í refsingunni eru réttmatt endurgjald. (Endurgjaldskenn) Sameigin-
 legu grundvöllur þessara manna er sú að þeir leita heimildar fyrir refsingu í þeir, að það
 sé rétfærdileg krafa að samræmi sé milli veruleika og órlaga (afbrót-þjáning) Auga
fyrir auga ekki rétfærdilegt. Einnfr. ganga þeir úlfra rétfærdilegru rétt tjá afbrótarnu sem
 er fundeterminismi, og þess vegna óhófa til vísvindalegra rannsóknna. Þegar horfid er
 frá þeir að matu eigi að breyta rétt, af þeir að hann geti það alltaf þ. e. sé öllu óháðu
 um framkomu sína, fellur grundvöllur endurgjaldskennningarinnar. Tilraun Goos's til
 þess að endur lifga endurgjaldskennu kemur ekki að haldi. Rannsóknir sýna, að glapir
 hafa sínar eðlilegu orsakir. Líta samnála um það að refsad sé til þess að vinna á móti glapum,
 Skiftan skodanis um tilgang og réttmatt. Stafar það mikil af þeir, að rannsókninni hefur verið beitt einhliða að
 þeir, að grundvalla réttmatt refsingarinnar abstract og finna sameiginlegan grundvöll fyrir rétti þess
 félagsins til þess að refsa. Eyrsta skilyrði fyrir réttmatt refsingar er það, að hún geti haft til áhrif.
 En þessu marki verður vafalaust ekki náð sömu eða sambærilega aðferð í öllum tilvikum. Væri general þess
 einasti tilgangur refsingarinnar, væri hugsanlegt að setja upp sameiginlegan og einn tilgang. En slíkt
 væri ekki sambodit nútímans refsirétti, verður líka að taka tillit til hvers refsar. Spurningin hjóar
 er sú, urdis hvada skilyrðum og á hvern hátt getur refsingin komið að haldi. Þar er verður að byggja
 á neyðslunni. Hér skal aðeins tekið fram að refsingin er ekki hið eina ráð til þess að vinna
 gegn glapahæfingunni, en hvern í þessa átt þýðingun, sem verður þeir að hún er ómissandi, all þannig
 að til betra ráð er fundið í hennar stad. Tilgangur (markmið) refsingarinnar ekki einn, heldur
 fleiri.

§3. Verkefni refsiréttarvísindanna. (Kriminalogi, Pönoloji, Kriminalpolitiki) I. Markmið ^{refsir} réttarvís-
 neskr um refsirétt yrði, Tiltaka refsingar. Í þessu efni eru sjónarmið. Ut frá praktísku sjónarmiði. Þá er
 senn og hvernig (Thomasius og Wolff, Mittermaier u. Holzendorf, Montesquieu, Voltaire, Jean Jacques Rousseau

Bonville de Lassangy Béranger, Bentham (Drökt). Ekki nóg að þekkja rættarreglur einnig þekking
á ökonomískum, sociöllum og morölskum lögum. Þetta gítoli t. d. um spursmálin: Gagnvart hverjum á
effektívt að berta refsingun, hvæskona eiga þau ráð að vera, sem notud eru gegn flaparhægríðum, og hvæskun
á að berta þeim. Einkavarðslan objektívt samræmi og líkindi, þjófti: rættarvarðslan subjektíva hlífðin

II. Spursmálin um tilgang refsingarrinnar hefðu tímum saman haft áhrif á meðferð gler-
manna. Lengi var ekki hlífð um orsakis glæpa. Það sem fyrst hreyfði þessu var Luomo
delinquente: C. Lombroso 1876. Típtisk einkenni afbrottamannsins og aðrir yfri factors. Drökt
afbrotsins átti helet að fínnast í meðföddum óbreifanlegum eiginleikum. Þím fasti afbrotaum
gegn kemningu Lombroso megn Opposition 11 hím byggd af alt of lítlu samvöðnum 3 á-
lyktanum hans margu ekki rættar 3. Reynslan sýndi hím gagnstæð. Hugtakið afbrót breyft
með tímum. Reynslan hefðu sýnt að afbrottamenn einkum yngri eru mölkalitreyi fyrir
bota áhrif. Nú á tímum hefðu niðvörðun verit unlit þíð, að glæpurinn sje produkt af
índívdúellum (meðföddum eða fengnum) og ölu yfri factorum. Hóu hlífðin eru milli
þessara factora er deiluefni. Í fyrsta lagi mjög lítilfríðlegu samvöðum á þessu síndi.
Í öðru lagi greiningin ólís, yfri og innri factora renna saman. Dröktíu skapar mann fram
af manni getur sýnt þetta. Í þriðja lagi eru factorarni breyftreyi fyrir hím yfnum einstakt.
Eru geta víðindin ekki gefit fullnægjand: flölekum afbrottamanna. Tak í feris afbrottamenn, og
óbetranleyis afbrottamenn og allir aðrir afbrottamenn. (Flanagtaparnum enda oft með þerí að
vera óbetranleyis flöðgum afbrottam) Þíð návarí aðgreiningar innar þriðja flölekkis vantar
reynslugrundvöll. III. Það fylgís refsivörðslumí alíð óvísisa um það hves áhrif refsing
hafi (bredi á almenning og þann, sem refsínd t). Þegar ekki er byggð á endurgjállekkum. er ekki
unt að setja upp ákredít hlífðall milli verknaðs og áhrifa (refsing). Það að berta refsingun með
vissum skilyrðum, eða er unt að halda uppi rættarvörðslumí á refsingun. Þó Hórnig á refsingun at

vera, sjá henni heilt. (Keriminalpolitikk) Hver er einnig alt á reiki vegna þess hve lítil þekking er
 fyrir hendi um hinar ýmsu refsileguundir. Refsileguundirnar hafa verið ýmsar með límanum.
 Í fyrsta var lítið svo á að refsingun skifti þessílagit engu, ef afbrótt suseri að einstakl. þessílagit
 studdi þá aðeins einstaklingun i refsiframt. (frítleysu) Síðan með fróþýgingu erit þann sem
 misgert var vit, (þeningagættla) þá refsandi ríkið stundum (kennung, þri og síðstirðileg afbrótt þessílagit)
 Síðar gripur hild opinbera meir um i, vegna alm. þroska. Líka verur það afan á að þessílagit haf
 leja hagnunni þótt brottit beinist að einst. Kennur fyrst fram i þri að rektis reuna til komu
 þegar hie er komit sögu, verda refsinganna oft misög straugar. Síðar kemur fram mildari og
 mannúðlegri meðferð glapamanna. Ýms tillit koma til greina þegar valid er um refsi-
 leguundir. Hvernig alm. er lítið á hie ýmsu rjettargoti. Kirkjurefsingur. Frelsisrefsingar.
 Sektir. Þ Ríkjaudi menningarástand skiftis miklu um val refsileguunda. þá verdu og að hafa
 i huga tilgang refsinganna. Generalprevention, Specialprevention, praktiska hlid
 in. IV. Mesta þýgingu af refsingun hafa ni rektis og fangelsi. Þar ýmsirra rjettiunda
 reu refsing er aðeins i sjerstöllum samböndum. þri haldit fram að refsað sjer of mikil þ
 e. að svit hie refsiverða sjer of stórt. Ni alm. vidurkemur að ektis sjer rjett að refsa börnun
 heldur komi þar i stad refsingur uppeldi. Heldur ektis er rjett að refsa viffirringunni og þrángun.
 Nú á tímum eru stuttu fangelsisrefsinganna misög kritiseradas. Þetrum þar i titolund, Same
 4 um hræðlu að regja. Hefur oft skadleg áhrög. Skemmi arbilfimminguna og svo að
 regja fronesar menn. Það þri þri að sveigja hie hie um raddum refsingun og reha
 aðrar i stadin áhrifansiri eða minna skadsama. Í stad stuttu frelsisrefs. hefur verið
 talad um 1) Aðvörun 2) Þyggging þri þri að ektis bood verði ektis framim eftirleidis 3) Aukin sektir
 refsing 4) Skilgert refsing. Það sem malis með 4). ^{Ferindum} Samna tilgangi ytri náð með frestun doms-
 uppsagnar eða ákæm eða ~~fr~~ skilgertu náðum. Verði persónu skifti i stjradinn getur það haft vord

áhrif þegar um máðun er að ræða. Sektir þessa að miðast við efnahag hins sektara. Þas sem 4 og 1) ekki hrekkur til hafa menn stungit upp á vatni og brandi, dinninum klefa o.s.frv. Það les ekki aðeins að tilfaka refsiskvæðna efla hinu objectiva afbati, heldur verður og að hafa í huga einstaklinginn sem refsa skal.

II. Kapsítuli.

Heimildir refsireglur. Sleppi 94-7.

§8. Analógi, sem heimild refsireglur. Því aðeins er hjer ástada til þess að taka analógi til alhugunar, að allar reglur gildi hjer en á öðrum svíðum ríttarins. Svo er og. Eyrst verður rætt um analógi innan hqul. og síðan utan þeirra innan hegringarríttarins. Þ. 1. gr. hqul. heimilar analógi en takmarkar hana og. Aðeins fullkominn, ekki partiell 24 þó 259. gr. hqul. 1. gr. gíldis beint aðeins um hin alm. afbrot. Gíldis beint aðeins um x refsiakev. Gíldis einnig um alm. ákvæðin í hqul. Hið sjer-kennitega við §1. 4 ekki það að hin heimilar analógi, en það, að hin takmarkar hana. Hinum negativu refsiakev. verður beitt analógískt, verði þau ekki talin þamandi. Verða ekkert álitin þamandi, tala hvergi alment um þýðingun samþykkin. 1. d. Spursmálið er það aðeins um hvort takmörkun 1. gr. gíldis hjer, svo mun ekki vera. Þetta hefdi mikla þýðingun ef skora máttu 42. gr. sem takmarka ákvæðinu en svo er ekki. Það sem hjer er sagt um negativu refsiakev. gíldis og um refsihakkun. Verður ekkert talið þamandi. Þu refsihakkun gíldis 1. gr. hqul. aftur á móti. Hins vegar ekki ástada til þess að úthlota analógi með öllu um refsihakkunarástæðu. Með sama hatti yrði verknadar færður með analógi undir refsiakev. sem heimilar refsihakkun §§ 239 sb. 232-234. Þu þau ákv. hqul. sem hafa reglur um annað en refsingun verður naumast takmörkun 1. gr. talin gílda analógískt, þótt þas sjer summa áhagstæða sökunant, þas sem þas en þó ekki taldas refsing 1. d. 306. gr. hqul. Þu litun hqul. er ekkert ákvæði er svari til 1. gr. Hqul. hafa hjer euga breytingun gert. Aðru gílti það, að

Analógi var heimild með sama hætti og á öðrum áridum ríttarins. 1-gr. hqul. verður ekki beitt analógiskt utan þeirra. Til þess skortir að tilvikin sjú nánilega lík, slíkt mundi og valda breytingunni sem ekki hefur verið brúst við. Almenn ákvæði hqul. verður er mikil beitt sem sjálfstök refsialæknaði, þau hafa yfirlit ekki slík almennu fyrirmæl. Heimild til þess að refsa fyrir tilraun og þátttöku í sjálfstökum afbrotum verður ekki sött í 4. og 5. kfs. hqul. En veri heimild gefin til þess mætti beita 4. og 5. kfs. analógiskt. Sjá staklega stendur á um 26. gr. og 4. gr. Þíttalya verður þeim ekki beitt um ákæru, sem eldri eru en hqul. Sjá um yngri ák. að ræða en hqul. vísa þau stundum í 26. gr. Stundum er það ljóst að regla 26. gr. á að gilda. En þar sem engin leiðbeining er verður sjálfsgætt rítt að telja hana gilda. 4. gr. getur aftur á nýli ekki gilt. L 45-1926 SP.

III. Kápituli

Staðarleg og persónuleg talmörk fyrir gildissvæði refsireglanna.

§9. Alm. grundvallarséglur. Sjáhvort ríki getur aðeins falið sínum eigin dómstólum ríttarvörslu. Eftersert ríki hefur heimild til innan landareigna annars ríkis að halda uppsi refsivörslu, nema það sjé lögunum samkv. eða bygt á samningi. 1) Hver en talmörk refsivalds ríkisins með tilliti til afbrotastáðans og ríkisríttarstöðu afbrotamannsins 2) Ad hversu langt á að fara eftir erlendri refsilöggjöf þegar dæmt er um glap, sem heyrir undir dómvald ríkisins, verður að halda vel aðgreindur. I. Sjáhvort ríki refsar fyrir þá glapi, sem framdið er á landareign þess og aðeins þá (Territorialprincíp) Þuk þessa einnig tekið með þau afbrot sem framdið eru í útlöndum af ríkisb. eða þegnum (Personalitetsprincíp) Stundum þá einnig afbrot tekin með, sem framdið eru af útlendingum í útlöndi þegar þau beinast að ríkum sjálfu eða ríttargæðum, sem eru undir vernd þess (Realprincíp). Þá er þá

haldit fram af sumum, að ríki eigi ef þess gerist þörf að reisa fjnir sjerhvert af
 brot á tillits til þess, hvar, af hverjum og móti hverjum það ákveðnið (Uni-
 versalsprincíp). Til leiðbeininga um svör þessara spurninga hefur þú verið halda
 fram að stjórnað allri vör tilgangi refsinga. Þú hefur lagt til grundvallar að halda
 uppi hlýðnis kröfum og fellu þá real- og universal princíp, sem byggjast á
 kölluðum ríkisins til þess að halda uppi refsivörð. Ekki niði að byggja lausan þessa
 spursmál á ~~þess~~ tilgangsteoríum. Takmörk fyrir refsivaldi ríkisins setur þjóðar-
 rítturinn ekki. Það er ekki niði að setja föst og ~~áskotna~~ alin takm. fyrir refsivaldi
 ríkis. Solidaritet ríkjaanna tekur stöðugum breytingum með tímanum. Hér hefur
 það og þjóðingn að samræmi þess vaxandi í löggjöfunum, meira öryggi fyrir ríttum dómum
 það er og oft óþagilegt að renda útlendinga í landi. Þá breytast og tillit til haqsmuna
 ríkisins og afbrotamanna eins - allt þetta veldur þú að einungis verda settar reglur til
 leiðbeininga. 1) Spurningin um takmörk fyrir refsivaldi ríkisins er misjöfn eftir
 þess hvert lögbrot er. Þetta gildir mið aðeins að helu leyfi um hin alin. afbrot - delicta
 juris gentium. Hinsvegar þegar samþykkt, heilbrigðis - baulög o.s.frv. þessu verdu að-
 eins haldit uppi af ríkjunum, meðal annars sölum óvissu í úrskurðunum. Fjrir þessu
 brot hefur ríkið ástads til þess að hefjast handa hver reus í hlut á. Hér er tilgangurinn
 að vernda vissa haqsmuni, sem standa myndi varnarlausis, ef ríkið heiti ekki til
 sín taka. 2. Að þú er snertir ömms afbrot (delicta juris gentium) refsar sjerhvert ríki
 fyrir all afbrot, sem framir eru á landareign þess, á tillits til þess hvert lögbroturinn
 er innlendur eða ekki. líth. verda að hafa sjer eftir landslögum. Til stads fyrir Territorialpr.
 er það fast fram, að ekkert ríki geti gefið ^{refsi} lögum sínum gildi utan landeigna sínnar.
 Þetta passar ekki þar sem um svör er að reada, sem er utan landeigna alla ríki. Hefur

auk þess heldur ekki stótt í þjóðarsjálfi. Innl. venjulekktí framseiddis. Heimaríkis þeim
 yfði þeim þá einræðna gúðastarar, þegar þá er kominn þangað, eftir að hafa framit
 brot í erlendrum löndum óræðad. Þetta hefur leitt til þess, að yfir hafa viljast setja upp þá
 framit Territorialpr þá reglu að innl. eru um stundarsaki eru erlendis ~~á~~ sýn skuldi
 að hlýða landslögunum af ríkisrættarástæðum. Þetta neumannast rætt. þegar um háðsmuni
 ríkisins er að ræða er ekki ástæða til að takmarka refsivaldið við innl. Og sýn ekki elik
 ástæða fyrir hendi er ástæðul. að krefjast hlýðni af innl. við heimalandslög. (Þannig)
 þótt heimaríkið refsir venjulekktí fyrir afbrot innl. framit í öðrum stjórnum áu þess
 að það sýn brot á háðsmunum þess byggist það á því, að ríki afhendis yfirleitt eka
 ríkisborgara sína. Aðalmóttástan gegn territorialpr. er þó sú, að hún fullnægir
 ekki kröfu ríkisins um rættarvörslu gegn illlendum. fyrir brot framit erlendis.
 Etlenda ríkið refsar oftast en þannig ekki noyðlega. Sumi vilja takmarka þetta
 við þau rættargæði, eru um á landeign ríkisins, aðin við rættargæði er til heyrni
 ríkisborgarum. Nú á tímum hefur jafnvel verið gengið svo langt að menn hafa viljast
 halda við universalpr. til þess eru tímarnir ekki nógu þröskuldi. Erfit leika í
 þessu efri. Í þessu efri verða þakmörk ekki sett, á að vera kjörfrjálst. Refsi vald
 ríkisins í þessum tilvikum hefur nýja heimild í köllum ríkisins til þess að
 efla rættaröruggit. Ekki rætt að byggja þetta á neyðarsjálfi II. Ekkt ríki vidur-
 kemur þá reglu, að neitt það afbrot, sem heyrir undir dómvald þess, sýn dæmt
 eftir lögunum annars ríkis. Sum ríki refsa þó ekki hartar en mundi hafa verið
 gert ef afbrotit var dæmt ~~af~~ á þeim stað, sem afbrotit var framit á o. s. frv. Etlend
 lög koma ekki til greina sýn afbrotit framit á landeign ríkisins. Það er heldur ekki
 ástæða til þess að taka tillit til löggjafar áhvafrastáðarins, þegar afbrotit

heimist að sjálfu ríkjunu eða rjettargæðum, sem það ver. Gildir jafnt um útl. og innl.
 Einnig ber að nota refsilög hins dæmdu ríkis þegar afbrót er frammi þar sem engin
 lög ná til.

§10 um notkun ísl. refsivalds og ísl. lögul. vegna stáðsins, sem verkenadurinn er framinn á. Hgul. 2. gr.
 Hinn nær einnig til landhelginnar. Hgul. 3. gr. Hér jafnt til ísl. og erlendra. Það skilyrði að brotið sé
 drýgt um bord. Þegar dæmt skal um það, hvort skipið sé innan refsivalds annars ríkis verður
 að mæla við þann tíma, sem brotið var drýgt á. Vartoverður 3. gr. talin brot á fjórhjólum, sem
 byggjst gegn sig kengra. Hgul. 2. og 3. gr. Gilda einnig analogískt um önnur brot en þau sem eru í
 lögul. - frammi á Íslandi - í 2. gr. og drýggð eru á skipum: í 3. gr. verður að skiljast
 eins. Það er þess vegna verkenadarstáðurinn, en ekki sá stáður, sem afleiðinganna
 koma fram á. Vori þetta ekki svo vori 34 og 35 afsíklans. Realpor. er þar ekki, þá kanna
 áhrifin (afleiðing brotsins) til greina 2. gr. verður ekki beitt analogískt um þau brot, sem
 ekki eru frammi á Ísl. Þó áhrif þessra komi hér fram. Athó um tilraun og þáttöku.
 um akessoriska stáðsemi hér. Hgul. 268. 269. Hgul. 241.

§11 um notkun ísl. refsivalds og refsilaga um afbrót frammi erlendis. Til þess að refsad
 verði fyrir afbrót frammi erlendis er það afiulega skilyrði að afbrótannadurinn sé
 „þegn konungs, sem heima á á Íslandi.“ Þó undant. 5. gr. 2. mgr. Hægi nærri að skilja það
 svo sem það nær til allra, sem hafa fast heimili á Íslandi. Þessi regla, sem aðeins hefur
 áherslu á ríkisrétts samband sem byggist á fastri búsetu er alþugaverð. Efr. heimila
 6. gr., sem byggist á þess tillitinn til burtisunnar eða afhendingu afbrotanna.
 Sunfaddis (ríkisborgaras) hér sem er á ekki afhentis. Þessi skilmingur leiddi þá
 til þess, að búsetti ríkisborgaras erlendis yrðu ekki afhentis ríki refsad eflis 6. gr.
 þess afbrót frammi erlendis. 6. gr. virðist sem sé hafa sömu menn í huga og 4. og 5. gr.

Þá kynni þetta að þýða þá, sem vegna ríkisriktisambands síns yrði ekkiafhentur frá Íslandi. Kemur heldur ekki að haldi, þó utan ínu fæðra eru reglurnar um kurtisum miðjafræðingum eftir hinum ýmsum samningum. Samkvæmt mótivum 4. og 5. gr. sem byggja þetta á hlýðnis skyldu gegnvarð ísl. löggjöf (aðeins í þessum tilvikum) verður að skilja þetta sem ríkisborgara, þ.e. þá sem hafa njótt á að brúa hjér. L. 2/1919. 4. og 5. gr. leggja áhersluna á að afbrotamáðurinn hafi verið ísl. ríkisborgari þegar hann framdi afbrotið, en skv. 6. gr. nærir að hann sjé það þegar ákeran er gjöfð. Undirlikt hvort þrófummi um ríkisborgarans, er annars haldit í njótti vorum. Tok 9/5-1885-83. Hvort hún líti auk sjerstöku skilyrðanna, sem þar eru sett hinum reglunum. En svo er ekki þó fyrir hafi verið lítið svo á.

§12 Trauh. II Objectivum skilyrðin þýja hegringun eftir hgrd. 4-6. gr. Síðt 4. og 5. gr. njóð talmas að. § 4. gr. (sjerstakur tilgangur) en í 5. gr. (ákveðin eignaleika). Síu skilyrðin þýja hendi fellu vertuáðurinn skilyrðislausir undir ísl. refsivald. 6. gr. ekki bundin við ákveðna afbrotategundir. 4. og 5. gr. eiga við brot á ísl. lögum, en þó hufur verið haldit fram að 6. gr. átti við brot á öðrum lögum eða orðit „- annars-“. En þetta þarf ekki að skilja svo, enda segi beint í 6. gr. að sakamanninn skulu deama eftir þessum lögum. „- til þess að komast undan lagaforbóð-“ óskipt. Þar sem gildis erast laganna hufur stadarley takmörk, er nauðast hóf að segja að um undan komu sjé að ræða. Eftir þessu yrði greinin efnislaus, en svo um þó ekki vera. Skv. eldri njótti ~~þý~~ lögi næst að alla, að hjér væri átt við afbrot frammi erlendis, en afleiðingar þeirra verða hjér. En hjér kom þó ekki ríshvæ áhrif til greina, og verða þó takmörkin óskipt. 5. gr. 1. mgr. eftir formuleringu hennar virdist hún aðeins ná til afbrota á höllustu og hlýðni.

Þetta passar mi sjálfsagt um lánráð, drothnisvott og lán brott gegn ísl. embætti
 öðru máli gegnis aftur um peningafals, en þetta geris lítið, því það sem hjer er
 rætt er alveg það sama ^{266.} og 268 og 269, q. fjalla um. Afbrót gegn hollustu og hlyðni
 ekki aðeins þau, sem byggjast á ríkisborgaaskyldunum heldur og ríkisafbrót,
 flest þau er rætt um í 9-12. kq. Aftur á móti ekki brot á sjerstatu skuld-
 binding, því til þess nokk 5. q. 2. m. q. frá 9-12. kap. má taka. 110. q. 2. m. q. 117. q.
 83. 84. q. en utan þessarar kap. má nefna 226. 228 229. og 274. q. 5. q. 2. m. q.
 Hjer skifti máli hvort hann hefur verið hjer á landi þegar hann fjelk skuldbind-
 inguna, en ekki þegar hún var rofin. Skilyrði 6. q. er að afbrót sje framst er-
 lendis. 6. q. nokk ekki til þess er afbrót er drýgt utan landeigna, allra ríkja. Það er
 þó skilyrði að gleparinn sje ekki skilyrtur eða skilyrðislaust undirorpin eittka áka.

§13. Framh III. Um refsidóna uppkveðna utan konungsríkisins eða þjóðing i ttekinnar hegningar
 við nokkun ísl. refsivalds. Erlendum refsidónum verður ekki fullnægt hjer á landi:
 1. þegar afbrót sem demast á hjer, hefur þegar sath refsistarfi Annars ríkis, ris ein
 spurning hver áhrif það hafi. Erlendum refsidónum hjer ekki bindandi úrskit. Og
 þó refsidónur hafi ekkert verið feldur, og málið fallit niðra, bindur það heldur
 ekki hjer. Um þetta gildir 7. q. Hana ber svo að skilja að refsinguna, sem tóð er
 á mannum yfra skuli frá draga. 2. því aðeins hefur refsidónur i ttekinnar áhrif
 að hann sje kvæðinn upp hjer á landi.

§14. Undantekningar frá refsivaldi ríkisins af ríkisrjettarlegum og þjóðrjettar-
 legum ástæðum. I. Konungur sbr. 10. q. Stj. sk. 2. Alþingis mætur 43. q. stj. sk.

II. 1. Þjóðhöfðingjar, páfi, forsetar og fylgdarlit þeirra. 2. Hertit, herskip. 3. Annara
 ríkja sendiherrar. 4. Þevismenn erlendra ríkja (konular) njóta ekki ex territori
 alrjettar

4. kafituli. Þýðing tímans fyrir gildissvið refsireglanna

§15. Alm. Grundvallarreglur. Þegar ný lög taka gildi geta ekki öll afbrot verið dæmd, sem framín hafa verið, og heldur ekki allar refsingar útteknað, sem dæmdar hafa verið fyrir gildistöku nýrra laga. Spurningin verður þá, hvort þýðingun nýrra lögin hafi. 1. Það er afbrotastarfsmaður, sem skiptis máli um tímarn, ekki áhrifin. Aths. um þáttöku og akkessoriska starfsemi. Alment álitid, að ný mildari lög gildi einnig um afbrot, framín fyr, en ekki dæma aftur á móti ekki ný hardari lög. Það veri nú kamske réttast að dæma eftir þeim lögum, sem gilda þegar dæmt er. Tiltíð til einstakl. krefst þess að hardari lögum sjá þó ekki beitt. Skynsamlega fyrirkomulagid verður þó að bæta þeim lögum, sem gilda á þeim tíma, sem dæmt er á, nema útkoman verði ^{strangari} óhagstæðari sökumant. Reglur um verkun mildari refsilaga aftur fyrir sig, gildir og þátt verkasáðvörum sjá um refsilaus. Brot á lögum sem miðast við ákveðit ástand eru þó undantekning. Sama er um þau refsíakveði sem verja ákveðit skipulag, hvernig sem það er (þó það breyrist) (tölur). Það verður að allhugast í hverju tilfalli Svart lögin álitid það óþarft eða óforsvaranlegt að refsa, eða þau hafa aðeins helid beitt forsendur fyrir refsing afbrotum. (T.d. afnumid alla tölur) Það er ekki rétt að byggja undantekningu á því, að einstaklingur eigi þátt hluta í sektum. Refsingin er vegna þjóðfélagsins fyrst og fremst. Þegar dæma skal um stranglika laganna kemur ekki aðeins til greina refsiramminn. Þau lög eru mildari, en leida til heppilegri útkomu fyrir sakansaminnunum að öllum alvikum aðgættum. Það má ekki blanda lögum saman, heldur dæma eingöngu eftir hvornum um sig. Aths. um það, þegar afbrotum leudis saman. Þegar ný lög breyta ekki ~~les~~ stard hegningar en aðeins reglum um heymil þeirra gilda þau

2. Nú það hvernig fer í þeim tilvikum þegar refsingin er að einhverju útteki
 gilda tilvarandi alþingasmála og undir). Hins vegar leidis það af ýmsum ef-
 idleikum að ekki er nút að taka tillit til þessa nema þegar öll aðrir eru lýst.

516 Reglus þess um þýðingu þínans fyrir gildi refsing. Þessum alþ. reglu, er
 hin einstöku lög, hafa oft fyrir máli. 1. Harðari lög. Verka ekki aftur, hefur lengi verið
 verið talit á lagahéimildas. 2. Mildari lögunum beitt um afbrot, frammið fyrir gildis-
 töku þeirra. 308. q. h. g. Þýðing lögunum fer aðeins beitt, að þau sjeu mildari
 en eldri lög. 3. h. g. 308. sína lýst, að slama á eftir hvorum lögunum fyrir sig
 á þess að blanda þeim saman. 2. 1. Þess um þýðingu sakas. Þess reglu
 er materielle en ekki processuelle. Setti nýju lögin strangan þýðingareglu, er það
 lýst, að sú þýðing, sem þegar er komin áður en nýju lögin taka gildi, standur. Sumir
 telja þó, sje þýðing ekki komin eftir eldri lögunum, gildi þau nýju strangan lög
 að þessu leyti. Uafalaust ekki rétt. Það leidis af reglu 2. að ný mildari lög um
 þýðingu gilda, sjeu annars skilyrði skv. þeim fyrir handi, þegar verkið var
 frammi (t. d. stóð brots 0.3 fr) gildis og um skilyrta ákoma og áður. En sjeu aftur
 ekki skilyrði þýðingar fyrir handi eftir nýri lögunum, hefur þeir verið haldid fram
 að sá tími sem runnin er fyrir gildistöku nýri lagauna verið ekki talin með. Þetta
 er þá, að nýju þýðingareglunum verdu ekki beitt. En stórt reglum þessum, er
 að þessum er lýst gildi og um máls höfðunar reglunni. Þess eftir þess stórt þessum
 skilyrði um processuelle og materielle. Sjeu þau formreglu, gilda nýju
 lögin skilyrðislaust, að minsta kost, sje mál fyrst höfðid eftir gildistöku þeirra
 en einnig þótt máls höfðum hafi þess verið hafin, ef málið er rekið undir þessum
 gildistöku. En þess er ekki formreglu, heldur efri, þess ekki setta af réttarþess

ástæðum, en eru beint skilyrði refsinga. Þetta sýst af 68. gr. hgr. sbr. fyrirsoyru
 skap. Hóts veldur það, að ekki hefur verið krafist ákæm af einst. ekki frávis
 um, heldur sýkum. Afbrót, sem eftir eldri lögunum stæli einakákomu að einhverjum
 eða öllu, en eftir nýju lögunum opinbera, verður ekki dæmt eftir nýju lögunum.
 Þið gagnstæva gildir sjeu það nýju lögin sem mæla fyrir um einakákomu.
 4. 308. gr. beint takmörkuð er það, að ekki hafi verið kvæðim upp ályktunardómur
 (eudant. dómur) það skortir heimild til nýrrar rannsóknar vegna nýrrar löggjafar, si eudant.
 legr dómur upp kvæðim. Þá ekki heimilud verkuu aftur fyrir sig. Náðum verður að geta
 þi person. 308. gr. gildir sje ekki hástarjettardómur fallimur. 5. lögunum um refsitryggu
 yndi þó beint þótt refsing að nokkru væri úttekin. 308. gr. nær aðeins til ákvæðunar
 um stönd refsinga. Þetta gildir alstæðum sem ekki þarf nýrrar rannsóknar, en
 þurfi lannar, getur þetta ekki gilt vegna þess, að það skortir heimild til þess
 að hefja rannsókn í eudantlega dæmdu máli. 6. Með hvarð skilyrðum getur
 dómur eftir eldri lögunum haft ítrekunar áhrif af afbrót dæmt eftir yngri lög-
 um. Sje ekki beint um þetta bær verður að fara eftir þi, hórt eldri dómur-
 um upprætti þau skilyrði, sem ítrekunarreglur nýju laganna setja
 fyrir hokkadri refsingun. Þegar sss er verka lögin ekki aftur fyrir sig.
 Reglur sem nefna má: a. Þegar annars þau skilyrði, sem seti eru í lögunum liggja
 fyrir, á dómur sá eftir eldri lögunum að slík stotast sem hann væri hert
 um upp eftir þeim yngri, með þi verður bygt á formellu afri
 dómum. Hjóði hann um afbrót, sem hefur ítrekunar áhrif, skiptis það
 ekki máli, þó að verkuadurim hefði ekki haft slík áhrif af dæmt
 hefði verið eftir nýju lögunum. Sama er ávæntað þótt verkuadurim

mundi hafa haft ítrekunaráhrif ef hann hefði verið dæmdur eftir
 nýju lögunum, ef hann hefur ekki verið skotadur sem rlikur á
 dómnum. Þessi er ekki krafist, að dómurinn hafi ítrekunaráhrif
 eftir þeirri löggjöf, sem hann er upplevedinn. Þetta leiddi þið af því að dómur-
 inn með því efri, sem hann hefur á að skotast, sem hann hefði verið tevedinn
 upp eftir nýri lögun. C.) Það skifti ekki máli um ítrekunaráhrif eldri dómur
 þó þú ildanda refsing sjá undir minnum þeirrar refsingar, sem það er
 í nýju lögunum fyrir afbrot af þessari tegund. D.) Þegar þú nýju lög
 mála fyrir um stíðandi refsing fyrir ítrekanda ítrekun, er það skilyrði,
 til þess að eldri dómur geti haft þessari áhrif, að hann sjálfur hljóði um í
 ítrekad afbrot, þannig að ^{adens} dómur í 2. og 3. skifti getur leitt til dómfallingar
 í 3. og 4. sinn. (309. gr. hqul.)

Alm. hluti.

§17 (810. skilja údrátt.) Alm. hluti refsiojettarins á að lípa þessum um 900 p. e. alm.
 reglum um skilyrði þess að matuleg athöfn eða athafnaleyfi sjá refsiovert. og Alm. reglum um
 refsing. Glepur líst í viddasta skilningi. Þengur ekki aðeins til á upprunalegu skilyrði
 (þú eiginlegu refsiskilyrði) en einnig taka til greina atvik er síðar koma til. Uppruna-
 legu skilyrdanum hefur aftur verið skift í Grundvallarskilyrði svo sem abjectio óriðmal af
 höfu, saknemi (ásæti, gáleyfi) og hinsvegar ástada, sem valda refsileysi þó þú hvar líggi
 fyrir.

Fyrri þáttur

Glepurinn I. Kap. Hugtaki og skifting

§18. Hugtakið glepur. Hver leikur í viddustu merkingu. Glepur, sjáhvad það er refsiovert er
 fyrir. Refsing er stjettarvarla, þessvegna glepur brot á stjelli. Þar er refsiovertan

ad viljanum, verða ákveðin innri skilyrði ad vera fyrir hend. ^{saknum} Hið ekki öll rjettarbröt
 refsiverð. Spurningin er þu hjer um ákveðin takmörk. Tyrpum álitid umt ad draga þessi
 mörk með þu ad lípa hinum rjerstökum einkeimum refsiverðra rjettarbröta. Þetta ekki
 til hlístar umt. þu ad einn rjett ad refsa ad það rje rjettvörslummi nauðsynlegt og gallandi
 við það vezi ekki meir en kostinn. Þessing ekki nauðsynleg þas sem nauðsynleg vörn for
 med varnar eða bótavörslu. (Skadabótareglan) En þu ekki standi svona á geta venid gætt
 með þu ad refsa sem yfir vezi haqmadum við það. Svábrot. Ad krefjast ásetninga
 þegar um bröt er ad ræða, sem beinast ad tilfinningum manna. Skilyrt málshöfðum
 teinka málshöfðum. Glapa verður þu fyrst um sinn ad ákveðast sem saknumt
 rjettarbröt, sem alment er álitid nauðsynlegt og forsvaranlegt ad refsa fyrir —
 §19. Skifting glapa. Tel. löggjöf byggir ekki á skiftingu glapa auk alm. og rjerst.
 Þu aðgreining milli sakamála og lözreglumála. Aðgreining hjer ekki glögg, verður ad
 byggjast ad miklu leyti á þu hvað þarft er og praktiskt. (Preventiv lagabrot tekur
 ekki til varri allra lözreglulegrata.)

II. Kap. Hin alm. objectivn skilyrði fyrir refsingun.

§20. Innangun, ábyrgðagrundvöllur. Hið á hinum um allis ávæltis umt ad skoða refsinguna sem
 rjettarvörslu, sem sjerstaklega er beint ad viljanum. 'Ábyrgðagrundvöllurinn' afbrotalagarfarid
 vilji til þess ad gera eða láta ógerð það sem lözins þanna eða bjóð ad viðlagri refsingun. Hjer
 kemur fram munur á einstaklinga rjettarvörslu. Þas liggur til grundvallar objectivt orjettmatt
 en refsivörslummi subjectivt. Afbrotaviljinn nozir þu ekki einn verður ad hafa komit
 fram hid ytra. Aðvins sa vilji, það hugarfar, sem munni leida til rjettarbröta, ef
 ekki kemur til ytri hindranis, hafa lözins ástada til ad þanna. Rjettarbröt þarf
 þu ad ákveða. Rjettarbröt er sú rjettarvörslu, sem rosakast af orjettmatti alhöfn
 mans.

§21. Aðilil hinar órjettmæta verknaðar. 1. Tögin takmarka aðeins athafnafrælsi manna. Hafi maður valið þá að dýr vinni tíð er maðurinn aðili. Juridískar persónur geta ekki unnið glæpi. Glæpi unnið fyrir slíku fjöldi verður aðeins þeim mönnum refsad fyrir, sem er verknaðsins saknami. Þó gagnstæða reglan um fjöldi væri víðarkeud hefti það ekki praktíska þýðing. Allir álita refsilega hefðlæts - líkamis - eða fælsis - refsingur verði ekki beitt við fjöldi. Slektis verður aftur á móti að appalána rjan þar ekki greiddas. 2. Þessu madur getur verið aðili: spektors rjettarbröts - (Fyriskolur hindranir vangetu) hgnl. 169-177 (því) ganga út frá þá að sá rje karl madur sem rjettarbrötið þann us. En þar er aðeins byggt á þá venjulega. kvannmadur geti líka hlötið refsingur efir þessum gr. "Dumur tilvik byggt á rjettstökun rjettarsambandi. Vafasamt hvort öðrum en þeim sem í þessu sambandi standa yrdi refsad. Þegar þetta er vísindalaga diskuterad gengur diskussionin út á það hvort öðrum en þeim sem í sambandi um verði refsad fyrir þáttöku eða ekki. Astandlaust að takmarka það við þáttöku, getur einnig tekið til aðalmanna utan sambandsins.

§22. Object hinna órjettmætu athafnafr. Orjettmæt er sá athöfn, sem fer út fyrir takmörk athafnafrælsisins, sem rjettarreglan setur með hlliti til gæði, sem rjettarreglan yfirskilt verndar og viderkennis sem rjettindi. Hjer skiftis máli hver gæði rjettarreglan verndar. 'Ákvedinn hópur aðilga eigi rjett á rjettarvernd ákvedinna gæða. 1. Röskun eigin rjettargæða ekki órjettmat sem slíkt. (hgnl. 79. gr. 282, 284.) 2. Hjer þekktist ekki tap rjettarverndar fyrir öll eða ákvednar tegundir gæða. Hins vegar vafasamt að hve miklu leyfi, að hluladeigandi getur þafnad rjettarvernd, þannig að áráð á rjettargæði verði ekki rjettmat. Alm. regla ekki til. líms lagabud leitbeinaudi. Samþykki leypir ekki frá refsingur þegar athöfnin jafnframt heinisí ad öðrum rjettarvernduðum hagsmunum. 1. d. ákv. um þessu

hgnl. 146. 180. 292-293. 295, 29. 197. 1. um líkamemeiðingur finst engin regla. Frá 210 og 211. q. verður ekki ráðið að refsileysi sje útilokað þegar um meiting er að ræða. Ákvarðið um frelsisbætur i hgnl. þessa þad með sje, að þas getur varla verið um samþykki að ræða. Því haldið fram ^{um} afbrot, sem sata einhákarnu eða skilyrtri opinberis, að samþykki leysi undan refsingu. Þó ekki einhlítt, þvi reglurnar um ákorn þurfa ekki að vera byggðar á því, að einstaklingurinn hafi ráðstafunarmjett t. d. 160. q. 175. q. hgnl. Þótt máls höfðum sje opinber verður ekki af því dregið að samþykki geti ekki leyst frá hegningu. Samþykki gilt sje gæðið framsekiarlegt (fjárrjettindi, auðgunarbrot) Hóti vöfven utan þessa er spursmálið vafasamt. Húli ekki velferð mannsins að njettargæðinu eru líkur fyrir því, að samþykkið sje gilt, sem gefið er á augnablikinu. Samþykki vidurkent 202-205, ekki 206. 197. 1. og 210. Þyrmu að benda til þess að samþykki hefði skilyrðislaust gildi annars staðar. Frá 210 verður ekkert ályktað, ákvarðið af sje, stakt. Gagnályktum frá 197. 1. linnu í síss. Kröfur sem gera verður til samþykktisins. Samþykki gefið af óvakhafum þydingar laust. Bona fide þess er samþykkið fjekk að því er til forsenda tekur veldur því að áætlung skortir. Þess þroski verður að vera í ljá samþykktjandi.

3. Hvaða njettargæði njóta njettarverndar hjér í nkinnu. Etlið er þau gæði þá, sem ekki njóta verndar.

I. Einstaklinggæði án tillits til þjóðernis og búsetu einstaklings. Þvo er um persónugæði fjölskyldu- skilyrðislaust. Sama er í verulegum atvillum um fjárrjettindi. Þó gilda aðins fyrir ~~landi~~ ^{skipshöfn á ísl. skipi} 107. q. (203-207) 12. kap. síjel. hjúalögum o. s. fr. byggja á því að sambandið sje á íslandi. Frá hlutarjetti um veitriett byggja á því að njettindin sjeu á ísl. territorium, er þá án tillits til þjóðernis njettahafa. L 13-1905 § 27. L 12-1923 um einkaleyfi. Refsing að eins dand fyrir brot á ísl. einka leyfi. L. 43 1903 § 1. 15. II Aðalreglan gildir og um árás á njettarverndada þjóðfjelaþhagsmunir (28.-30. kap) 293. og 294. 2. smetta aðins þd.

268. 274. (adeins kongur Ísl.) samsvarandi takmörkun næmast eðlileg um 271 272 og 280
 157. adeins ljós, 179. 181, 183. 2 adeins ljós. III. Það er adeins undantekning ef afbrotum
 er refsad ljós sem beinast að erlendum politískum þjóðfélags réttindum 83-85.
 523. Hin aln. takmörk alhafnafrelsisins. Þó mannlý alhöfn hafi verið nauðsynleg forsemda
 fyrir árás á réttarverndad gæði, eða máður hafi ekki hindrad hana er ekki neyð til þess að gera
 mannum ábyrgan fyrir réttarröskuninni. Að þessi regla veri of víð hafa menn altaf ítt
 að, en leiðirna til að þrengja hana eru mögufnar. Þó alhöfnin sjé slík, sem reglan lýsir, hafa
 menn virstkent vissar ástæður, sem upphafa óréttmæti hennar (samþykki, neyðarvörn, neyð,
 rétt o. fl.) Sjé ekki frekari krafa gerð um óréttmæti alhafnarinnar, vordur ábyrgðin að
 takmarkast á annan veg. Þessi regla mundi veita mikla réttarvernd, en gera að engu
 alhafnafrelsið, sem einnig þarf að vernda. Þessvegna alhöfn getur verið nauðsynlegur þáttur
 us í þú ad réttarröskun verði. En jafnvel þótt ekki sjé tekist tillit til þessa abstractu
 möguleika, mundi nauðsynleg takmörkun á ábyrgðinni ekki rást, þegar máður þó gættu or-
 id ábyrgus fyrir sjérhvort fyrir sjáanlegt tíð, sem af alhöfninni leiðir. Jafnframt neyðarrétti
 neyðarvörn o. s. fva tufu þú verid batt víð hinni lagalega virstkendu framkvæmd kalla og
 leifilegum áhrimumektum. Þessvegna þessar undant. gæða? Sem dæmi hinc fyrsta er venjuleg
 nefnd hin kirurgiska operation. Sui spurning vaknar, hvort þessara undantekninga
 sjú ekki adeins notkun alm. principis: I. Það liggur nærri ad leita takmerkunar í sjálf-
 saknæminum. Þegar ad adeins sú réttarröskun → leiðir til ábyrgðar sem er þeim
 sem hana gerir saknæm, virdist alhafnafrelsið trygg. En í þessu er í raun
 og veru engin takmörkun. Þessvegna máður ath. ad vita það, ad alhöfn hans getur end-
 id nauðsynlegur lida í glöfu þú er þessvegna haldid þann, ad ekki kemni til
 ábyrgðar adeins fyrir það máðurinn hafi sjú ed va átt ad sjú alveg abstract mögum

líka fyrir þú, að alhöfnin geti leitt til þíns. Þess er krafist að það sjé ekki að
 kenna óvenjuf. og ósemile. tálitum og jafnvel þó svo sjé ekki geta alhöfnin
 orðið lözly vegna gagnsemi hennar og nauðsyni aðrar átti. Þessa lakmörk
 um þú ekki að skota eingöngu subjectiva. Þar svo, þú ábyrgdin eftir þú, ^{þessu}
 sá sem í hlut á, dæmis um líkus fyrir þíni annarsvegar og hve aridand. alhöfn
 in er hinsvegar. Krafan um objectiv lakmörk athafnafr. er eunpa' meiri ut
 aðrar legundis rjettarvörðu en refsingn. Skiftis miklu máli þegar um neyðar-
 vöru er að ræða. II. Þegar leita skal lakmörkunnar að minsta kosti að nokknu í
 objectivn hlidinnu' lazi narni að leita hennar í orsakahugfakinn. Orsök ákvæ-
 dina áhrifa, aldrei ein stáðreynd, en summa þeirra stáðreynda, sem eru nauð-
 synleg forsendur áhrifanna. Ein alhöfn þú aldrei orsök ~~innar~~ rjettarvörðunnar
 heldur aðeins eitt af fleiri skilyrðum fyrir henni (antecedentia) Orsökina verður
 þú að greina frá þíni stáðreyndum, sem aðeins eru skilyrði. Sumar forsendur hindra
 rjettarvörðuna aðrar fremja hana. Þínar síðarnefndu ~~þú~~ geta þá aðeins komið til
 greina sem orsakis. Það sem skiftis máli fyrir refsirjettinnu er þetta: Hvara at-
 hafnis er ástáða að banna vegna rjettargáðanna og að hve miklu leyti er
 ástáða til að binda ábyrgð við afleiðing athafnafr. III a. Lakmörkin verða
 að metast með tilliti til athafnafrælsis einstaklingsins á einu hlut og rjettarvörðun
 rjettargáðanna á hinni. Mat þetta verður að byggjast á reynslu lífsins. Þín regja að ákvæð
 athafnis með vissum forsendum sjú meira eða minna líklegar til þess að stóð að þú sem
 rjettarreglan vill hindra, þar sem aðrar, ef ekki komi til óútreiknauðly áhrif
 annaðhvort vinni á móti rjettarvörðun eða skifta engu máli. Þínar síðarnefndu eiga
 ekki undir neinum kringnum stáðum að geta valdið ábyrgð. b. þá em og auk hinni

þrástnefndu alþingna eru aðrar, sem ekki ber að láta ábyrgð koma til greina um
 vegna einstaklingsfrelsisins. Dæmi: Eitignu máður swallar svo að kona hans deyr af
 sorg út af framferðum hans. Friðs samtökum (Ritdómur^{kinbla}). C. þegar ekki er svo ástætt, sem
 ráð er fyrir gert í a og b, getur ~~sof~~ til liðs til réttarverndar gæðanna leið til þess að al-
 höfnin verði talin órjettmat. Það liggur þó í augnum upp um ýmsa starfsemi svo sem
 siglingar og járnbrautarflutning, að frekari tákmerkun verður að gera. Það verður
 að vörðkenmast að alhöfnin getur verið nauðsynleg og skynsamleg frátt fyrir hött-
 una, vegna þess hve hún er mikils virði og þýðingarmikil í þágu vísakifta og lífs-
 starfsemi, að hún er löng til þess að koma í veg fyrir eum meira tjón. Hvort
 alhöfnin er rjettmat veltur þá á dómi um þessi tillit samborid við höttuna
 þessi dómur á að byggjast á reynslu lífsins og skynsaml. forendum þegar meta
 á höttuna kemur til greina mat á tvenskona stadreyndum, þeim sem liggja
 þegar fyrir og þeim, sem búiast má við að verði fyrir hend: 'U þetta mat eingöngu
 að byggjast á objectivum grundvelli í Homa þá yfirleitt allar stadreyndis til greina,
 sem fyrir hend: eru, eða aðeins þær, sem þektar eru eftir venjil. skynsaml.
 alhugum. Það er gefid að skynsaml. og samvirkusamll gert mat byggt á öllum þeim stad-
 reyndum, sem fyrir liggja leiðir til þess að alhöfn, sem á þann hátt heimiladiet
 væri ekki órjettmat. Undant. kann aðeins ef maður taki burt eða raskadi ráðstöfunu
 sem allad væri að koma í veg fyrir óútreiknanleg tjón. Það er nís ekki fyrirfravn
 gefid að byggja þess dómum á þessum obj. grundvelli. Helder mátti hugsa sjá
 að mögilegt væri að dómum væri byggdu á þeim stadreyndum sem vitad væri
 að vera fyrir hend: eftir skynsamlegri alhugum. Þá kemur og það hvort dolus
 (sá ásetningur að gera tjón) geti ríktad euid hins órjettmats. Dútatira til rann

má ekki skilja sem svo að dolus þae vikki svit hius orjettmata. Asetningurinn
 var einmitt til verknadarins eius og hann var ummínn, en það er aðeins sem
 villu factiska að ræðu. 1. Þegar um alhafni er að ræða, sem heyrir undir a) heyrir dolus
 ekki að vika svit hius refsiverða. 2. Sama er um þae alhafni að segja er getur
 um undir b.) 3. Vafasarnar um það er heyrir undir c. 24.21 var minni ástæða
 til þess að befestast rjettmats tilgangs, þae sem alhafni factiskt er hettuley en
 heimilast af gagnsemi herma Jnandsyn. Margt máli móti þvi að láta dolus
 hafa hjer um rædd áhrif og verður víst að svara þvi neitandi: IV. Neyðarjettur
 skodast misjafnlega. Vída lítið á hann sem undantekningu þá alur. reglum.
 Neyðarastandið skodast, sem refsileysis ástæða. Vít rjetta ákvörnum alhafna þrelis
 ins minkar svit neyðarjettur. Alhöfn sem hefur örl obj. einkenni glaps heimilust
 þá alda övli að einhverju leyti vegna neyðarastands. 42. gr. hönd. þessi rjettur
 stundum byggur á subj. tillitum. Með alhugum atvika, ^{því augnum} sem öllu lífsháska, þvi
 haldit fram, að áttum upphafi saknarnid, alhöfnin var ~~af~~ refsifrials, þae ed rjettur
 reglan geti ekki gest of mikla þoröfus til mótstöðuaflo manna, ed af þvi að hjer var preventið
 hefi refsiloganna útlökad þae sem yfirvofandi hattan var minni en refsingin. Subj.
 þremmingarnas yfirgefna á síðari tímum og neyðarjettur reglus em sleipad með obj. till.
 42. gr. ex luto. Þegar velja skal er það absolut og objectivt gildi, sem mída verður
 víð, en ekki tilfíming rjettaradilans.

§24. Sjástök vikkum á taknu alhafsrafr. I. Lözleg rjettarvarsla. mest vikkum byggjast á því að halda verdu uppi rjetti gagnvart rjettarbroðurn. Rjettarbrjóturinn ekki ajetlaus rjettarvarslan þvi ekki takmarkalaus. Til rjettarvöslu aðeins taldað þar alhafsrafr, sem miða að þvi að halda uppi rjetti iuan takmarka ríkisins. Stríð þvi ekki ljíer. 1. Rjettarvarsla ríkisins. 2. privat rjettarvarsla.